

Module 12: antwoorden

Experimenteel lesprogramma nieuwe economie

slo

nationaal
expertisecentrum
leerplan-
ontwikkeling

Verantwoording

2010© Stichting leerplanontwikkeling (SLO), Enschede

Het auteursrecht op de modules voor Economie berust bij SLO.

Voor deze module geldt een Creative Commons Naamsvermelding-Niet-Commercieel-Gelijk delen 3.0 Nederland licentie (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/nl/>) Aangepaste versies van deze modules mogen alleen verspreid worden indien het colofon vermeld wordt dat het een aangepaste versie betreft, onder vermelding van de naam van de auteur van de wijzigingen. Gebruiker mag geen wijziging aanbrengen in de auteursrechtvermelding.

SLO en door SLO ingehuurde auteurs hebben bij de ontwikkeling van de modules gebruik gemaakt van materiaal van derden. Bij het verkrijgen van toestemming, het achterhalen en voldoen van de rechten op teksten, illustraties, enz. is de grootst mogelijke zorgvuldigheid betracht. Mochten er desondanks personen of instanties zijn die rechten menen te kunnen doen gelden op tekstgedeeltes, illustraties, enz. van een module, dan worden zij verzocht zich in verbinding te stellen met SLO.

De modules zijn met zorg samengesteld en getest. SLO aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid voor onjuistheden en/of onvolledigheden in de module. Ook aanvaardt SLO geen enkele aansprakelijkheid voor enige schade, voortkomend uit (het gebruik van) deze module.

Informatie

SLO, VO tweede fase
Postbus 2041, 7500 CA Enschede
Telefoon (053) 4840 421
Internet: www.economie.slo.nl

Geachte gebruiker

U heeft zojuist een bestand geopend met experimenteel lesmateriaal dat is gebruikt in de pilot voor het nieuwe economieprogramma. Dit lesmateriaal kunt u naast uw lesmethode gebruiken om opgaven (of series van opgaven) in te zetten of bijvoorbeeld als toetsmateriaal te gebruiken. Dit materiaal is "in ontwikkeling", dat wil zeggen dat hier aan wordt gewerkt zodat we onze leerlingen beter kunnen bedienen en/of de mogelijkheden van ons programma optimaler kunnen benutten. Wij stellen het dan ook zeer op prijs indien u uw ervaringen met ons zou willen delen. Verbeteringen, aanvullingen, onvolkomenheden, noem maar op. U doet ons en uw collega's in het land hier een groot plezier mee. Vanzelfsprekend stellen wij het ook zeer op prijs indien u ons uw ideeën, toetsen, PTA's, experimenten etc. laat zien.

Op de website <http://economie.slo.nl> treft u meer informatie

Inhoud

Antwoorden: risico, informatie en beleggen

5

Antwoorden: risico, informatie en beleggen

Opdracht 1*

- a) De asymmetrische informatie blijkt uit de volgende punten. Potentiële kopers hebben te maken met een ondoorzichtige markt, want de producten zijn heterogeen, er zijn veel aanbieders en veel aanbiedingen/prijsstunts. Het onderscheid tussen de producten wordt bovendien sterk bepaald door technische snufjes die voor een leek moeilijk te beoordelen zijn. De winkelketens hebben mensen in dienst die prijschecks doen bij de concurrent. Bovendien hebben zij experts in dienst die goed in staat zijn technische aspecten van verschillende merken met elkaar te vergelijken.
- b) De prijs/kwaliteitverhouding: koop ik een goede koelkast voor deze prijs? Welke (technische) eigenschappen vind ik belangrijk bij de keuze van een koelkast? Waar kan ik deze koelkast tegen de laagste prijs kopen? Bij welke winkelketen krijg ik de beste service als er iets met de koelkast is?
- c) De Consumentenbond doet onderzoek naar de prijs/kwaliteitverhouding van koelkasten en de service van winkelketens. De kosten die je moet maken, bestaan uit het lidmaatschap van de Consumentenbond/inspanningskosten om de testen van de Consumentenbond op dit gebied te achterhalen. Er zijn vergelijkingsites op internet die de prijzen van o.a. koelkasten met elkaar vergelijken. De kosten zijn dan de inspanningskosten om dit op te zoeken op internet en/of de kosten om naar een specifieke winkel te gaan.
- d) BCC garandeert de laagste prijs voor zijn producten en checkt dagelijks de prijzen (en verlaagt eventueel de eigen prijs).
- e) BCC is tevens bereid de laagste prijs van de concurrent te hanteren plus nog eens 25% van het verschil tussen de BCC-prijs en de prijs van de laagste concurrent te betalen als ergens anders het product goedkoper is. Dit maakt de laagste-prijs-garantie nog geloofwaardiger, want de consument denkt dat BCC er dan ook wel voor zal zorgen dat ze echt de laagste prijs hebben. Het kost BCC immers veel geld als ze ook nog eens 25% van het verschil moeten betalen (het costly-to-fake principe).

Opdracht 2*

- a)
 - I Jijzelf en je ouders
 - II Jijzelf en de orthodontist
 - III Jijzelf en de rijschoolhouder
- b)
 - I Jijzelf, want jij weet dat je nog veel huiswerk moet maken, je ouders niet.
 - II De orthodontist, hij is de expert die weet of je nog een nieuwe beugel nodig hebt of niet.
 - III De rijschoolhouder, hij is de expert en weet of je zou kunnen afrijden.
- c)
 - I Je ouders kunnen bijvoorbeeld via een planner of bij je klasgenoten checken welk huiswerk jullie voor maandag moeten maken.
 - II Je kunt een second-opinion vragen bij een andere orthodontist.
 - III Je kunt een second-opinion vragen bij een andere rijschool of je kunt in een simulator je rijkunsten laten zien aan een ervaren bestuurder.
- d)
 - I Jij houdt relevante informatie achter voor je ouders, zodat je toch uit mag.
 - II De orthodontist smeert je een nieuwe beugel aan die je eigenlijk niet nodig hebt om zijn vakantie te kunnen betalen.

- III De rijschoolhouder weet dat je kunt afrijden maar houdt dit nog even tegen om zijn eigen inkomsten te beschermen.

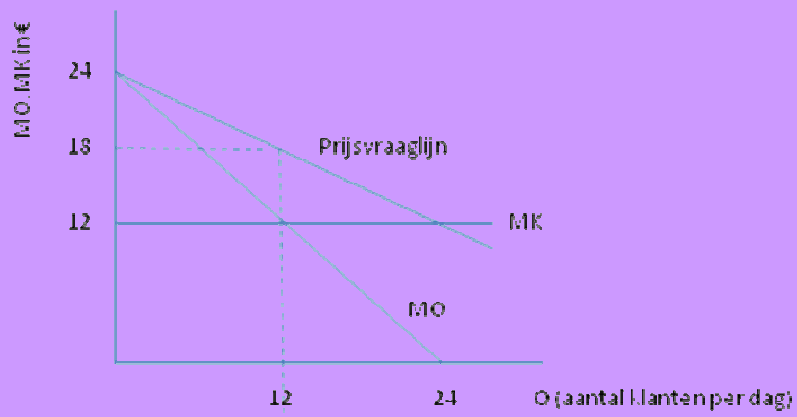
Opdracht 3

- a) De werknemer heeft een kennisvoorsprong: hij weet dat hij de taak sneller kan afronden, de baas weet dit niet. De werknemer kan zijn eigen belang nastreven door de taak in vier uur af te ronden, namelijk zich niet teveel inspannen voor hetzelfde loon.
- b) Voor de onderneming zou het efficiënter zijn als de werknemer meer taken zou verrichten in dezelfde tijd (de arbeidsproductiviteit van de werknemer zou omhoog gaan, waardoor de kosten voor de supermarkt dalen).
- c) Bijvoorbeeld een andere werknemer dezelfde taak laten uitvoeren en kijken hoe snel deze werknemer de taak afrondt.
- d) De baas zou de werknemer kunnen laten meeprofiteren van de bonus die hijzelf krijgt als de winst van de onderneming stijgt.

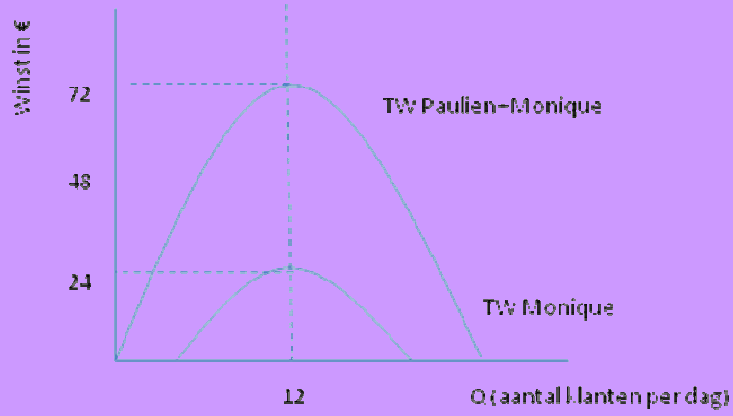
Opdracht 4

- a) $MK = 12$
- b) $TO = P \times Q = -\frac{1}{2}Q^2 + 24Q$, $MO = -Q + 24$
- c) $MO = MK \rightarrow Q = 12$
- d) Maakt voor Paulien niet uit, zij krijgt € 48 huur per dag, onafhankelijk van het aantal klanten
- e) $TW_{\max}^{\text{Monique}} = TO - TK$ voor $Q = 12$, dus $TW = -\frac{1}{2} \times 12^2 + 24 \times 12 - 12 \times 12 - 48 = € 24$
De totale winst is $€ 24 + € 48 = € 72$

a) De agent

b) Winst

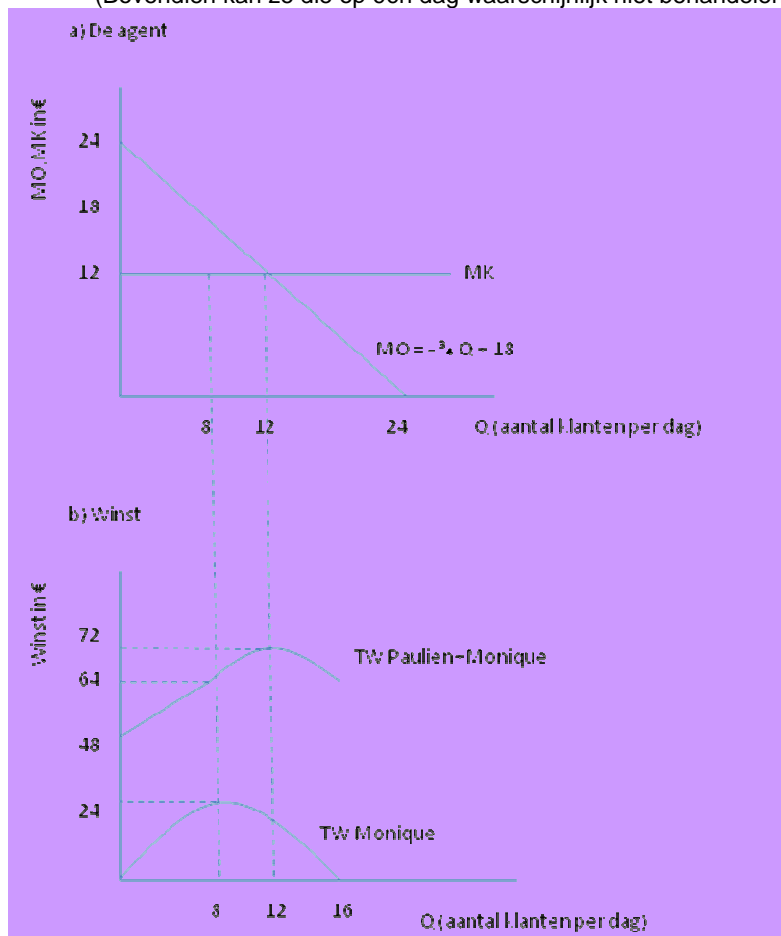

Opdracht 5

- Zoveel mogelijk. Elke extra klant die zij behandelt levert haar € 2 per klant op. (Een aantal is hier niet zonder verdere gegevens vast te stellen)
- $MO = MK$, of $-Q + 24 = 14$, dus bij $Q=10$ klanten. De $TW_{\max}^{\text{Paulien}} = TO - TK$ voor $Q=10$, dus $TW_{\max}^{\text{Paulien}} = -\frac{1}{2} \times 10^2 + 24 \times 10 - 14 \times 10 = \text{€ } 50$
- $TW^{\text{Monique}} = 10 \times \text{€ } 2 = \text{€ } 20$
- Totale winst is $\text{€ } 50 + \text{€ } 20 = \text{€ } 70$, € 2 lager dan de winst uit opdracht 4.
- $TW^{\text{Paulien}} = TO - TK$ voor $Q=12$, dus $-\frac{1}{2} \times 12^2 + 24 \times 12 - 14 \times 12 = \text{€ } 48$, $TW_{\max}^{\text{Monique}} = 12 \times \text{€ } 2 = \text{€ } 24$, dus $TW^{\text{gezamenlijk}} = 48 + 24 = \text{€ } 72$ (€ 2 meer dan bij 10 klanten). Paulien zelf maakt echter $\text{€ } 50 - \text{€ } 48 = \text{€ } 2$ minder winst bij 12 klanten dan bij 10 klanten, die zal daar dus niet voor kiezen.

Opdracht 6

- $TO_{\text{Monique}} = \frac{3}{4} \times TO = \frac{3}{4} \times (-\frac{1}{2} Q^2 + 24Q) = -\frac{3}{8} Q^2 + 18Q$. $MO = -\frac{3}{4} Q + 18$.
 $MO = MK \rightarrow -\frac{3}{4} Q + 18 = 12$, dus $Q = 8$. $TW_{\max}^{\text{Monique}} = -\frac{3}{8} \times 8^2 + 18 \times 8 - 12 \times 8 = \text{€ } 24$.
 $TW_{\max}^{\text{Paulien}} = \frac{1}{4} \times (-\frac{1}{2} \times 8^2 + 24 \times 8) = \text{€ } 40$.
- Totale winst is $\text{€ } 40 + \text{€ } 24 = \text{€ } 64$, € 8 lager dan de winst uit opdracht 4.
- Paulien heeft geen kosten en haar winst is dus $\frac{1}{4}$ van de totale opbrengsten. Zij wil dat de TO gemaximaliseerd worden en dat is het geval als $MO = -\frac{1}{4} Q + 6 = 0$, dus $Q=24$. Bij 24 klanten is de totale opbrengst gemaximaliseerd en wordt ook maximale winst bereikt voor Paulien. $TW_{\max}^{\text{Paulien}} = \frac{1}{4} \times (-\frac{1}{2} \times 24^2 + 24 \times 24) = \text{€ } 72$. $TW_{\max}^{\text{Monique}} = -\frac{3}{8} \times 24^2 + 18 \times 24 - 12 \times 24 = \text{€ } 72$ verlies. De gezamenlijke winst is nul. Monique zal niet akkoord gaan met een dergelijk contract, omdat zij bij 24 klanten verlies maakt. (Bovendien kan ze die op één dag waarschijnlijk niet behandelen).

Opdracht 7

- a) $MO=MK$, dus $-Q + 24 = 12 \rightarrow Q = 12$ klanten. $TW_{\max}^{\text{Monique}} = \frac{1}{3} \times (TO - TK)$ voor $Q=12$, dus $\frac{1}{3} \times (-\frac{1}{2} \times 12^2 + 24 \times 12 - 12 \times 12) = \text{€ } 24$
- b) E gezamenlijke dagwinst is maximaal als $Q = 12$. Dit geldt dus ook voor Paulien. $TW_{\max}^{\text{Paulien}} = \frac{2}{3} \times (TO - TK)$ voor $Q=12$, dus $\frac{2}{3} \times (-\frac{1}{2} \times 12^2 + 24 \times 12 - 12 \times 12) = \text{€ } 48$
- c) $24 + 48 = \text{€ } 72$
- d) Bij de contracten uit de opdracht 4 en 7.

Opdracht 8*

- a) In theorie is er sprake van asymmetrische informatie: de agent is beter geïnformeerd over de bedrijfsvoering dan de principaal. Maar doordat de prijsafzetfunctie en de afspraken in het contract vastliggen, kan M. de uitkomsten alleen beïnvloeden door haar gedrag aan te passen en niet meer te streven naar maximale winst. In het andere geval liggen de uitkomsten vast.
- b) In opdracht 4. De inkomsten van Paulien staan immers vast.
In opdracht 5. Gegeven de prijsafzetfunctie zal de prijs € 19 zijn en het aantal klanten 10. De inkomens van Paulien en Monique liggen vast en M. kan haar winst niet verbeteren door een ander gedrag *binnen de afspraak*.
Dezelfde redenering geldt in de opdrachten 6 en 7. Alleen als M. niet meer naar maximale winst streeft, kan ze Paulien schade berokkenen.
- c) Niet in opdracht 4. De inkomsten voor Paulien liggen vast.
In opdracht 5. M. kan beweren dat zij een andere prijs moest vaststellen (dan de prijs van € 19 die Paulien maximale winst gaf) met als argument dat de vraag gedaald is (terwijl dat niet het geval is) en zo een groter aantal klanten rapporteren en meer winst maken. In dat geval is er sprake van fraude.
In opdracht 6 kan Monique een lagere opbrengst rapporteren en een deel van de opbrengst in eigen zak stoppen. Daarover betaalt ze dan Paulien niet $\frac{1}{4}$ deel van de opbrengst. Ook hier is dan sprake van fraude.
In opdracht 7 kan Monique de kosten hoger en de opbrengsten lager rapporteren aan Paulien, waardoor een fictief lagere winst ontstaat. Paulien zal dan een kleiner deel van de werkelijke winst krijgen. Ook hier is sprake van valsheid in geschrifte.

Opdracht 9

- a) Het merendeel verwacht dat de waarde van hun huis zal dalen of niet meer zal stijgen.
- b) De 18% eigenwoningbezitters die hun huis voor 100% of meer hebben gefinancierd.
- c) De prijsstijging is € 18.000. De hypothecaire lening verandert niet. Het eigen vermogen in het huis is op papier met € 18.000 gestegen, dat is een (papieren) rendement van 36%.
- d) Nee, je had het geld beter op een spaarrekening kunnen zetten, want de waarde van woningen is sinds de kredietcrisis gedaald. Als je binnen een korte termijn gedwongen bent je woning te verkopen, zul je waarschijnlijk verlies lijden.

Opdracht 10*

Beleggingsvorm	Risico	Korte of lange termijn
Sparen	laag	lang
Onroerend goed	laag	lang (soms kort)
Kunstwerken	hoog	lang/kort
Edelmetalen	laag (soms hoog)	lang/kort
Effecten etc.	hoog	lang /kort
Postzegels etc.	hoog	lang
Projecten, films etc.	hoog (soms laag)	lang /kort

Opdracht 11*

- a)
- b) De aandeelhouders zullen een voorkeur hebben voor die overnemende partij die het meest voor het bedrijf wil betalen. De aandeelhouders delen namelijk mee in de opbrengst van de verkoop.

De bestuurders zullen ook een voorkeur hebben voor die partij die het meest wil betalen. Bestuurders bij banken hebben vaak zelf grote aandelenpakketten, dus hoe gewilder/duurder een aandeel, des te meer rendement kunnen zij maken op hun aandelenpakketten als zij deze verkopen. Bonussen zijn onderdeel van het beloningsbeleid bij banken. Deze bonussen stimuleren medewerkers grote risico's te nemen en zo de koersen (op korte termijn) omhoog te brengen.

Opdracht 12*

- a) Eigen onderzoek
- b) Eigen oordeel plus discussie

Opdracht 13

- a) Als aandeelhouder ben je mede-eigenaar en kom je in geval van faillissement dus als laatste in aanmerking voor het terugbetalen van het ingelegde bedrag. Obligatiehouders krijgen als schuldeisers het geleende bedrag eerder terug. Dus hebben aandelen een hoger risico.
- b) Obligaties hebben een vast rendement. Het rendement op aandelen kan per jaar wisselen en is afhankelijk van de winst. In goede jaren kan het rendement dus veel hoger zijn dan het rendement op obligaties. In slechte jaren kan het ook lager zijn. Ook via koerswinst kan het rendement op aandelen groter zijn, omdat aandelenkoersen meer fluctueren, kan de koersen van obligaties.

Opdracht 14

- a) Deflatie is het tegenovergestelde van inflatie en betekent een daling van het algemene prijspeil. De koopkracht van consumenten gaat erdoor omhoog,
- b) Dit lijkt gunstig voor de economie, maar is het niet, omdat consumenten hun bestedingen zullen uitstellen: over een jaar kunnen zij immers meer kopen voor dezelfde hoeveelheid geld.
- c) Het rendement op een bedrijfsobligatie zal hoger zijn dan op een staatsobligatie. De hogere rente is een vergoeding voor het grotere risico.
- d) Een staatsobligatie is een nog meer risicoloze belegging dan een bedrijfsobligatie. De kans dat een bedrijf failliet gaat is veel groter dan de kans dat de staat failliet gaat.
- e) Omdat in dit geval het een bedrijfsobligatie is met staatsgarantie. Bijna een staatsobligatie dus, met waarschijnlijk beter rendement.
- f) Eigen onderzoek.

Opdracht 15*

Eigen uitwerking.

Opdracht 16*

Eigen onderzoek

Opdracht 17

- a) De jaarlijkse rente is € 60. Dit is een rendement van 8% bij een waarde van $(€ 60 / 8\%) \times 100\% = € 750$. De koers is dan nog 75%.
- b) De aankoop van de obligatie zou, behalve de jaarlijkse € 60 ook in vijf jaar nog een koerswinst opleveren van € 250 omdat de obligatie tegen het nominale bedrag wordt afgelost. Hierdoor is deze obligatie bij een koers van 75% zeer aantrekkelijk waardoor de vraag en daardoor de koers zal gaan stijgen.

Opdracht 18*

- a) Eenmanszaak: oprichter is eigenaar en helemaal zelfstandig. U kunt personeel aannemen en bent aansprakelijk met privé-vermogen. VOF: is een samenwerkingsvorm waarin twee of meerdere partners een bedrijf vormen. De partners worden vennoten of firmanten genoemd. Iedereen is hoofdelijk (dus 100%) aansprakelijk voor *alle* verplichtingen van de firma, dus ook als deze door een andere vennoot zijn aangegaan. De firmanten zijn ook aansprakelijk met hun privé vermogen. Besloten vennootschap is een vennootschap waarin het kapitaal in aandelen is verdeeld. De aandelen zijn in aanhanden van de aandeelhouder(s). De bv zelf is een rechtspersoon. De bv wordt als ondernemer gezien, de directeur is in dienst en handelt uit naam van de vennootschap.
- b) Verschillen in risico, aansprakelijkheid, soort belasting, sociale verzekering, etc.

Opdracht 19

- a) Zonder eigen vermogen zullen banken of particulieren niet bereid zijn geld te lenen omdat er dan geen buffer is voor het opvangen van verliezen.
- b) Er moet een minimumbedrag van 18.000 euro in de vennootschap worden gestort.

Opdracht 20

- a) De man in bed met de vordering (hij moet zijn boot verkopen om het verlies op te vangen).
- b) Bij eenmanszaak en vof.
- c) Dat is niet mogelijk als er sprake is van huwelijks voorwaarden. Als je in gemeenschap van goederen bent getrouwd is er juridisch geen scheiding tussen de vermogens van beide partners.

Opdracht 21

- a) Over inkomen uit (vroegere) arbeid en inkomen uit eigen woning.
- b) Inkomstenbelasting
- c) Vennootschapsbelasting (De bv. is belastingplichtig)
- d) Bij de bv. Het tarief van de vennootschapsbelasting is lager dan de laagste schijf van de inkomstenbelasting.

Opdracht 22*

- a) Vrienden kunnen je geld lenen of schenken, of je kunt hen aandelen verkopen.
- b) In principe niet. Afspraak is dat de lening binnen een bepaalde termijn wordt terugbetaald. Als binnen die termijn het bedrijf failliet gaat, loopt de schuldeiser het risico een deel van zijn geld niet terug te krijgen.
- c) Ja, via aandelen. Als in dat geval de bv failliet gaat, dan krijgen zij hun ingelegde geld niet terug.

Opdracht 23*

Criteria	eenmanszaak	vof	bv
Eigen geld	weinig	weinig, maar meer	veel
Eenvoudig	eenvoudig	complexer	complex
Eigen geld afkomstig van	eigenaar	vennoten	aandeelhouders
Eigendom bedrijf	eigenaar	vennoten	aandeelhouders
Aansprakelijkheid schulden	privé	privé	rechtspersoon
Belasting over winst	inkomstenbelasting	inkomstenbelasting	vennootschapsbelasting

Opdracht 24*

Dat is uiteraard afhankelijk van de kwaliteit van het ondernemingsplan van de drie ondernemingen en dus van de financiële situatie en van de marktverwachtingen. Maar in principe is de volgorde van lastig naar gemakkelijk: eenmanszaak, de vof en dan de bv. De zekerheid voor de bank neemt in het algemeen toe bij een groter eigen vermogen van de onderneming.

Opdracht 25

- a) Bij een lange termijn lening is de rente in het algemeen hoger omdat het risico op lange termijn groter is.
- b) Eigen onderzoek.
- c) Bij een hypothecaire lening is het huis het onderpand. Dat geeft de bank een grotere zekerheid. Door dat lagere risico (in theorie althans) kan de rente lager zijn.

Opdracht 26*

- a) De opdrachtgevers zijn de principalen, Roel is de agent. Ten opzichte van zijn twee vrienden is Roel werkgever en dus principaal, zijn vrienden zijn als werknemers dan oprichtingsvereisten
- b) Er is sprake van asymmetrische informatie als de principaal niet weet of de agent maximaal presteert. De agent weet dat zelf wel. De opdrachtgevers zijn niet zeker over de kwaliteit van de geleverde producten en kunnen ook niet overzien of de prijs in verhouding staat tot de prestatie die door Roel wordt geleverd. Een vergelijkbare situatie geldt voor Roel ten opzichte van zijn vrienden.
- c) Mike weet dat hij in de gedeclareerde uren niet honderd procent werkt en daardoor minder geld binnenbrengt dat mogelijk zou zijn / meer kost dan nodig zou zijn. Dit is dus nadelig voor de winst van het bedrijf.
- d) Eigen argumentatie.

Opdracht 27*

- a) Bijvoorbeeld omdat ze opzien tegen de lastige oprichtingsverplichtingen.
- b) Moet de verdeling van de winsten en verliezen plaatsvinden naar rato van inbreng van vermogen, naar rato van inzet of van een combinatie van beide. Dit geldt voor alle situaties. Bij verlies is de vraag als iedereen even hard heeft gewerkt of het dan eerlijk is om het verlies naar rato van vermogen te verdelen. Hetzelfde geldt bij winst. Als er één duidelijk minder presteert, geldt dit nog sterker. Het probleem is vaak dat prestaties onderling moeilijk vergelijkbaar zijn.
- c) Omdat hijzelf nu belang heeft bij de grootte van de winst zal hij minder onder werktijd minder "war" maken.

Opdracht 28

- a) De managers van een bedrijf zijn gericht op hun eigen belang. Zij willen zichzelf kunnen verrijken ('ongegeneerd graaien').
- b) Dit levert hun meer status op (bijvoorbeeld doordat ze leiding geven aan een groter bedrijf) en een hoger inkomen (bijvoorbeeld doordat de waarde van hun aandelenpakket omhoog gaat door overname van andere bedrijven).

Opdracht 29*

- a) Een accountant stelt jaarrekeningen van bedrijven op, controleert jaarrekeningen, geeft bedrijven advies over management en organisatie, financiële administratie en fiscale aangelegenheden.
- b) Al deze taken hadden het schandaal van Enron kunnen voorkomen. Accountants zullen alle fraudes die ze constateren, bespreken met de ondernemingsleiding. Bij jaarrekeningenfraude is vaak de directie zelf betrokken. Wanneer de directie geen adequate stappen onderneemt tegen de fraude heeft de accountant de morele plicht om haar betrokkenheid bij die onderneming te beëindigen. Wanneer de jaarrekening niet wordt aangepast, dient de accountant de jaarrekening af te keuren. Het komt echter voor dat een accountant niet aan de bel trekt, omdat hij bang is een klant te verliezen.
- c) De aandeelhouders beschikten als principalen niet over de informatie van de ondernemingsleiding – in dit geval de agent – en hadden dus hoge verwachtingen van de aandelenkoersen. De werknemers als agenten meenden te werken bij een sterk en gezond bedrijf terwijl de ondernemingsleiding – hier de principaal – met de cijfers knoeide.

Opdracht 30

- a) Eigen antwoord
- b) Je zult eerder een aandeel kopen als dit wordt aangeraden door bedrijven met een goede naam. Je mag er vanuit gaan dat deze bedrijven hun werk goed hebben gedaan en geen verkeerde adviezen geven omdat ze dan reputatieschade oplopen.
- c) Een obligatie behoudt in principe zijn waarde. Het oorspronkelijk geleende bedrag wordt terugbetaald als de looptijd is verstreken. Of je een aandeel uiteindelijk kan verkopen voor de oorspronkelijke aankoop prijs is nog maar de vraag.

Opdracht 31

- a) Blijkbaar had zij er weinig vertrouwen in dat de koers veel verder zou stijgen, terwijl er wel een introductiekoers van € 42,50 was vastgesteld.
- b) Er was sprake van asymmetrische informatie. De agent (Baystar) wist zaken die de principaal (de kopers van aandelen World Online) niet bekend waren, waardoor een te hoge koers ontstond. Vragers wisten niet dat Nina Brink haar aandelen had verkocht, evenmin dat Baystar het aandelenpakket kort na introductie zou verkopen en dat een deel van de winst naar Nina Brink zou gaan. Met deze informatie zouden potentiële aanhouders veel terughoudender zijn geweest.
- c) Er kan sprake zijn van moreel wangedrag. Nina Brink heeft onvoldoende duidelijk gemeld dat zij haar aandelenpakket al had verkocht, terwijl ze kon weten dat deze informatie de koers zou beïnvloeden. Dit viel buiten het gezichtsveld van de principaal.

Opdracht 32

- a) Bonussen
- b) Code Tabaksblatt of Corporate Governance Code
- c) Discussie

Opdracht 33

- a) Bonussen in de vorm van aandelen of opties.
- b) Zowel de managers als de aandeelhouders hebben belang bij hoge aandelenkoersen. Als hoge aandelenkoersen het gevolg zijn van goed ondernemerschap en aantrekkelijke winsten zullen managers dit nastreven.
- c) Het overnemen van andere bedrijven of het nastreven van winststijging op de korte termijn kan de koersen opdrijven en daarmee in het belang zijn van de managers. Op langere termijn blijken overnames niet altijd een succes en het streven naar winst op de korte termijn kan de oorzaak zijn van het nemen van te grote risico's. Dit alles is niet in het belang van de aandeelhouder.
- d) Aandeelhouders hebben in het algemeen niet voldoende kennis van de markt waarop de onderneming opereert, zij kennen de strategie van de onderneming onvoldoende, weten niet wat de drijfveren van het management zijn etc.
- e) Omdat er wel een beloning is bij positieve resultaten, maar er geen overeenkomstige "beloning" is als de winstcijfers tegenvallen of slecht zijn, nemen topmanagers teveel risico.